

Externe betrekkingen

Landdag Leeskringen

Op 17 september vorig jaar organiseerden de stichting Literaire Salon, het NBLC en de stichting Schrijvers School Samenleving een 'landdag' voor leeskringen in de beurs van Berlage. Liefst vijfhonderd mensen namen aan deze landdag deel en dat terwijl er nog vijftig teleurgesteld moesten worden.

BoekDelen noemden Hanneke Eggels (Literaire Salon) en Margreet Ruardt (SSS) deze dag en daarmee gaven ze aan dat gemikt werd op een heel gevarieerd publiek. In het verslag van de dag spreekt men van "alle typen leesclubs" en naar aanleiding van deze dag schreef Wout Woltz op de voorpagina van het CS van NRC-Handelsblad van 26 april over de honderden leesclubs die ons land rijk blijkt te zijn.

Erg aardig was temidden van de vele lezingen de performance van Marita Mathijssen: zij had de informatie uit de lijst van deelnemers verwerkt in haar lezing over 'leesgezelschappen in historisch kader' en gaf op grond van de kenmerken van zo'n twintig aanwezigen aan hoe groot, vooral in het licht van alfabetisering, de kans zou zijn geweest dat deze mensen een eeuw geleden lid van een leesclub zouden zijn geweest.

Er gebeurt van alles op zo'n landdag. Allereerst inderdaad werden in presentaties basale vragen beantwoord als "Waarom zou je eigenlijk lezen?" en andere als "Hoe kies je boeken?" of "Hoe komt in zo'n leeskring iedereen gelijkwaardig aan het woord?". Daarnaast was er een informatiemarkt en degenen die daar hun waren aan de mens trachtten te slijten konden heel wat kwijt. De SSS verkocht bijna 75 van haar goed verzorgde Schrijverslijsten. En via de stichting De Literaire Salon meldden twintig mensen zich aan als leeskringleider.

Gingen de organisatoren uit van een totaal van 40.000 tot 50.000 mensen die bij leeskringen betrokken zijn, in het verslag van de landdag constateren zij dat het er "veel meer" moeten zijn. Hanneke Eggels en haar mede-organi-satoren ontdekten dat allerlei mensen van wie zij het niet wisten, wanneer ze over BoekDelen met hen praatten lid van een leeskring bleken te zijn. "Lezen mag dan een solitaire bezigheid zijn, veel mensen blijken er behoefte aan te hebben om van het lezen ook een sociale activiteit te maken: men wil leeservaringen delen, toetsen aan de mening van anderen. Leesclubs voorzien in deze behoefte".

En nu wordt de leeskring dus een "instrument in een leesbevorderings-beleid", krachtig te steunen door WVC, en wat de stichting Promotie Lite-ratuuronderwijs betreft een schitterende manier om de longitudinaliteit die de literaire vorming volgens haar heeft verder uit te rekken tot het "ganse bestaan des mensen", van yup tot bejaarde.

Veel leeskringen ontstaan op persoonlijk initiatief. Hanneke Eggels noemt dat 'wilde' clubs. Daar kan men beleid voor ontwikkelen "door

enthousiasmerende artikelen / programma's in de hiervoor geschikte media". Hoe Eggels dit enthousiasmeren wil combineren met de onafhankelijke en kritische houding die elke goede journalist eigen is, weet ik niet. Het verbaasde mij al dat Wout Woltz "desgevraagd bereid bleek" een artikel aan leesclubs te wijden. Daar zal hij dan toch het eigen belang van zijn krant op het oog hebben gehad, anders kennen we Woltz niet meer.

Naast de bevordering van de 'wilde' leesclubs streeft Eggels in haar nota het ontstaan van meer 'geleide' leesclubs na en in de dat proces spelen de openbare bibliotheken een kardinale rol. Gerlien van Dalen heeft in 'Twintig jaar literatuurclubs in Drente' de motieven onderzocht van mensen om lid te worden van een leeskring en gekeken naar hun sociale achtergrond, hun opleiding en andere aspecten die ertoe doen. Op basis van Van Dalens onderzoek willen de Literaire Salon, het NBLC en de SSS verder onderzoek voor een te voeren beleid en praktische 'benaderings-strategieën'. Klinkt een stuk sjieker dan werkvormen, da's zeker, en ze bedoelen er ook iets meer mee: namelijk hoe men organisatievormen kan vinden "die inspelen op de behoeften van segmenten van de lezersmarkt".

Juist nu wij dit nummer over leeskringen brengen, staat te verschijnen de handleiding voor leesclubs. Er komt praktische informatie in over hoe je een leeskring kunt oprichten en gaande houden, en dan gaat het om verschillende types. Het NBLC legt er de laatste hand aan. Het wordt een soort reisgids, waarmee zowel "de avontuurlijke individualistische reiziger" als "de op comfort ingestelde vakantieganger" op zijn wenken wordt bediend. Men vindt er de tekst in van enkele lezingen, o.a. van Marita Ma-thijssen en Hella S. Haasse, en artikelen van Joke Linders en Hanneke Eggels over achtereenvolgens "25 jaar in een leesclub; hoe houd je het leven-dig?" en de poëzieleesclub.

In de taakverdeling tussen de drie organisatoren houdt het NBLC zich bezig met de door de openbare bibliotheken 'geleide' leesclubs, terwijl de SSS via literaire verenigingen, vrouwenverenigingen, bibliotheken het verschijnsel leesclub bekendheid geeft, met een accent op de rol van de schrijver en zijn boek. De Literaire Salon concentreert zich op de inrichting van een netwerk van leeskringleiders, voorzover hun kringen niet via bestaande vrouwen-verenigingen zijn georganiseerd.

In dat kader organiseren Hanneke Eggels en de haren op vrijdag 27 november vanaf 14.00 uur tot zaterdag 28 november 17.00 uur in de School voor Wijsbegeerte te Leusden een symposium voor leeskringleiders. Er kunnen 150 deelnemers geplaatst worden. (WdM)

De Kunst van het Vertellen

Op maandag 28 december organiseert het Landelijk Ondersteuningsinstituut Kunstzinnige Vorming (LOKV) in

samenwerking met de stichting Vertelfestival en Cultureel Centrum De Meervaart in de Meervaart te Amsterdam de studiedag 'De Kunst van het Vertellen'. Deze studiedag markeert het begin van het 8e Vertelfestival dat van 27 tot 31 december in De Balie en De Meervaart plaats vindt.

Dichter-hoogleraar Vernon February zal in zijn openingslezing spreken over de vertelkunst en de orale literatuur die in Afrika en elders ter wereld een wezenlijk deel is van de cultuur. Daarna kan men 's ochtends kiezen uit vier lezingen en workshops van Victor Frederik, Olga Orman, Wim Meeuwissen en Wijnand Stomp, 's middags tweemaal uit een voorstelling (van respectievelijk Theatergroep Delta en Theatergroep Sirkel) en twee lezingen over hoe kinderen hun verhaal leren vertellen (Koos Hawinkels), Caraïbische vertellingen (Jeroen Heuvel), tekstbewerking bij een der twee theatervoorstellingen (Henri Overduin) en -zeer geheimzinnig!- "vertellen in de steunfunctie met het vertelkastje".

De kosten bedragen f 75,- (inclusief lunch e.d.). U kunt inschrijven door u vóór 23 november aan te melden bij: LOKV, t.a.v. Wil Grinwis, Postbus 805, 3500 AV Utrecht. Betaling na ontvangst van acceptgirokaart. (KC)

Literatuur in Breder Perspectief & Auteurs over het literatuuronderwijs

Het Instituut voor Didactiek en Onderwijs van de Vrije Universiteit is ook dit jaar weer opmerkelijk actief in de nascholing voor het literatuuronderwijs. Graag willen we op twee kortlopende cursussen van het IDO wijzen.

In januari en februari worden vier cursusavonden gewijd aan de vraag hoe literatuurwetenschap en literatuuronderwijs reageren op allochtonen, Europa en de Derde Wereld. Het IDO organiseert deze cursus 'Literatuur in Breder Perspectief' in samenwerking met de studierichting Algemene Literatuurwetenschap van de VU. Dat is ook af te lezen aan de docenten die tijdens deze cursus het woord voeren: dr. Dick Schram, prof. dr. Elrud Ibsch, drs. Cor Geljon en prof. dr. Mineke Schipper. Zij zullen nagaan hoe wij in Nederland etnische minderheden met eigen cultuur en literatuur moeten beoordelen en welke aandacht er in het curriculum aan deze eigen cultuur en literatuur besteed moet worden. Hoogst belangrijk probleem waaraan ook de SPL op 19 maart een studiemiddag zal wijden.

Verder gaat men tijdens de cursus na hoe de relatie van de westerse met de niet-westerse cultuur en literatuur in elkaar zit. Welke invloeden en contacten zijn er? Welke waarden zijn in het geding? Pluriformiteit in culturen, multiculturaliteit en interculturele relaties vormen voor de literatuurwetenschap en literatuurdidactiek een probleem en tegelijkertijd een uitdaging. Er kunnen aan deze cursus 50 mensen deelnemen. De kosten bedragen f 185,- inclusief cursusmateriaal, en het gaat op de

dinsdagavonden (19.00 - 21.30 uur) op 26 januari en 2, 9 en 16 februari 1993. Deze cursus wordt gegeven te Amsterdam.

De tweede kortlopende cursus beslaat drie maandagen en wel 18 en 25 januari en 1 februari 1993, te Rotterdam. Deze wordt waarschijnlijk gegeven in het gebouw van de Ichthus-hogeschool, Binnenrotte 85, 3011 HB Rotterdam. Op BulkBoeks Dag van het Literatuuronderwijs (30 oktober l.l.) kon men diverse schrijvers hun zegje horen doen over de ervaringen die zij hadden met literatuur op school. Drie schrijvers die weten waar ze het over hebben - ze waren of zijn docent Nederlands zo goed als dichter of prozaschrijver - werken samen met Cor Geljon aan deze cursus. Ed Leeftang spreekt over poëzie in de klas, Hermine de Graaf en Willem van Toorn nemen het proza voor hun rekening. Na de pauze is er gelegenheid tot discussie en het uitwerken van lesideeën onder leiding van vakdidacticus Cor Geljon. De kosten van deze cursus bedragen, inclusief het cursusmateriaal, f 100,-.

Voor beide cursussen kunt u contact opnemen met mevr. C. Korenhof, Instituut voor Didactiek en Onderwijspraktijk, De Boelelaan 1115, 1081 HV Amsterdam, tel. 020 - 548 73 60. (WdM)

